

ปราสาททองบ้านแสรอ

บ้านแสรอ ตำบลปราสาททอง อำเภอเขวาสินรินทร์ จังหวัดสุรินทร์

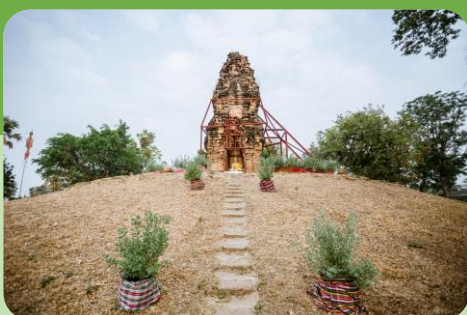

ปราสาททอง ตั้งอยู่ภายในชุมชนโบราณ ปัจจุบันโบราณสถานปราสาททองมีลักษณะเป็นปราสาทขอมองค์เดียว ก่ออิฐถือปูน มีความสูงจากพื้นดินปัจจุบันประมาณ ๘ เมตร ปราสาทตั้งอยู่บนฐานก่อเป็นเขื่อนอิฐถมดิน

แผนผังปราสาทเป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส กว้างด้านละประมาณ ๓.๒ เมตร ย่อมุมลักษณะทึบตัน ข้อมูลจากกรมศิลปากร ระบุว่าผนังส่วนห้องอาคารหรือเรือนธาตุด้านนอกทำเป็นประตูหลอกทั้งสี่ด้าน แต่ปัจจุบันประตูด้านทิศใต้ และตะวันตกถูกเจาะเป็นช่องประตูจนเห็นแกนอาคารด้านใน และที่ประตูด้านทิศใต้ ปัจจุบันประดิษฐานพระพุทธรูปปูนปั้นประดิษฐานบนแท่นฐาน กรอบประตูต่างๆ ของปราสาทตกแต่งด้วยลายกนกปูนปั้น ส่วนบนของปราสาทที่ถัดจากเรือนธาตุขึ้นไปเป็นชั้นซ้อน ๓ ชั้น ประดับปูนปั้นจากรูปแบบ ศิลปกรรมและอายุสมัยสันนิษฐานว่า ปราสาททองหลังนี้ สร้างโดยชาวเขมรอพยพในสมัยอยุธยาตอนปลายหรือสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น

เรื่องเล่าท้องถิ่น

- คำว่า **แสรอ** มาจากภาษาเขมรว่า **นางงาม** ส่วนที่ปราสาทหลังนี้ชาวบ้านเรียกปราสาททอง เพราะมีเรื่องเล่ากันสืบต่อมามีเดิมบนยอดปราสาทมีทองอยู่
- ประวัติและตำนานพื้นบ้านที่เกี่ยวกับปราสาทแสรอ มีการเล่าแตกต่างกัน ได้แก่ พราหมณ์หมู่บ้านส่วยไปพบกวางสีทองใกล้หมู่บ้านจึงพาพวกมาล้อมจับ แต่กวางก็หลบหนีไปได้ ชาวบ้านส่วยจึงพากันตามรอยกวางไปทันที่หมู่บ้านแห่งหนึ่ง เป็นเวลาพระฉันเพล พราหมณ์ส่วยกับพวกจึงล้อมไว้และได้ใช้มีดฟันถูกขาซ้ายแต่ก็ไม่สามารถจับกวางตัวนั้นได้ กวางหนีผ่านปราสาทแสรอ ถึงหมู่บ้านหนึ่งแล้วหายไปป่าบริเวณปราสาท พราหมณ์ส่วยกับพวกพากันค้นหา ก็ไปพบพระพุทธรูปองค์ใหญ่ มีสีทองเหลืองอร่ามอยู่ในปราสาท ด้วยความกลัวพราหมณ์ส่วยกับพวกจึงพากันหนีกลับ เพราะเชื่อว่ากวางตัวนั้นคือพระพุทธรูปจำแลงกายเป็นกวางไปเที่ยวป่าหมู่บ้านที่พราหมณ์ส่วยกับพวกพบเห็นและล้อมจับเป็นครั้งแรก ได้ชื่อว่า บ้านจอมพระ บ้านที่พราหมณ์ส่วยกับพวกตามรอยกวางไปถึงตอนพระฉันเพล ได้ชื่อว่า บ้านฉันเพล และหมู่บ้านที่พราหมณ์ส่วยกับพวกไปพบพระพุทธรูปองค์ใหญ่ ได้ชื่อว่า บ้านพระปืด
- ชาวบ้านท้องถิ่นเชื่อว่าปราสาททอง สร้างไว้สำหรับการประกอบพิธีกรรมทางศาสนาพราหมณ์ของคนในสมัยโบราณ อีกด้านหนึ่งคือ เชื่อว่าปราสาททองเป็นโบราณสถานที่สร้างขึ้นโดยเชื้อพระวงศ์ชาวเขมรที่อพยพมาจากเขมร ได้มาสร้างเอาไว้ และได้ฝังทรัพย์สมบัติไว้เป็นจำนวนมากใต้ฐานปราสาท ซึ่งสังเกตจากเนินดินใต้ฐานปราสาท และมีความเชื่ออีกว่า ในปราสาทมีงูใหญ่คอยปกป้องรักษาทรัพย์สมบัติเอาไว้โดยไม่มีใครสามารถมองเห็นสมบัติได้

ผู้เรียบเรียงข้อมูล-ผู้ดูแลฐานข้อมูล
ทะนงศักดิ์ เลิศพิพัฒน์วรกุล

ปราสาททองบ้านแสรอ บ้านแสรอ ตำบลปราสาททอง อำเภอเขวาสินรินทร์ จังหวัดสุรินทร์

ปราสาททอง ตั้งอยู่ภายในชุมชนโบราณ ปัจจุบันโบราณสถานปราสาททองมีลักษณะเป็นปราสาทขอมองค์เดียว ก่ออิฐถือปูน มีความสูงจากพื้นดินปัจจุบันประมาณ ๘ เมตร ปราสาทตั้งอยู่บนฐานก่อเป็นเขื่อนอิฐถมดิน

แผนผังปราสาทเป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส กว้างด้านละประมาณ ๓.๒ เมตร ย่อมุม ลักษณะที่บดบังข้อมูลจากกรมศิลปากร ระบุว่าผนังส่วนห้องอาคารหรือเรือนธาตุด้านนอกทำเป็นประตูหลอกทั้งสี่ด้าน แต่ปัจจุบันประตูด้านทิศใต้ และตะวันตกถูกเจาะเป็นช่องประตูจนเห็นแกนอาคารด้านใน และที่ประตูด้านทิศใต้ ปัจจุบันประดิษฐานพระพุทธรูปปูนปั้นประดิษฐานบนแท่นฐาน กรอบประตูต่างๆ ของปราสาทตกแต่งด้วยลายกนกปูนปั้น ส่วนบนของปราสาทที่ลัดจากเรือนธาตุขึ้นไปเป็นชั้นซ้อน ๓ ชั้น ประดับปูนปั้นจากรูปแบบศิลปกรรมและอายุสมัย สันนิษฐานว่า ปราสาททองหลังนี้ สร้างโดยชาวเขมรอพยพในสมัยอยุธยาตอนปลาย หรือสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น

เรื่องเล่าท้องถิ่น

- คำว่า แสรอ มาจากภาษาเขมรว่า นางงาม ส่วนที่ปราสาทหลังนี้ชาวบ้านเรียกปราสาททอง เพราะมีเรื่องเล่ากันสืบต่อมามี เดิมบนยอดปราสาทมีทองอยู่

- ประวัตินี้และตำนานพื้นบ้านที่เกี่ยวกับปราสาทแสรอ มีการเล่าแตกต่างกัน ได้แก่ พรานหมู่บ้านสวยไปพบกวางสีทองใกล้หมู่บ้าน จึงพาพวกมาล้อมจับ แต่กวางก็หลบหนีไปได้ ชาวบ้านสวยจึงพากันตามรอยกวางไปพื้นที่หมู่บ้านแห่งหนึ่ง เป็นเวลาพระจันทร์เพ็ญ พรานสวยกับพวกจึงล้อมไว้และได้ใช้มีดฟันถูกขาซ้าย แต่ก็ไม่สามารถจับกวางตัวนั้นได้ กวางหนีผ่านปราสาทแสรอ ถึงหมู่บ้านหนึ่งแล้วหายไปในปีบริเวณปราสาท พรานสวยกับพวกพากันค้นหา ก็ไปพบพระพุทธรูปองค์ใหญ่ มีสีทองเหลืองอร่ามอยู่ในปราสาท ด้วยความกลัว พรานสวยกับพวกจึงพากันหนีกลับ เพราะเชื่อว่ากวางตัวนั้นก็คือพระพุทธรูปจำแลงกายเป็นกวางไปเที่ยวป่าหมู่บ้านที่พรานสวยกับพวกพบเห็นและล้อมจับเป็นครั้งแรก ได้ชื่อว่า บ้านจอมพระ บ้านที่พรานสวยกับพวกตามรอยกวางไปถึงตอนพระจันทร์เพ็ญ ได้ชื่อว่า บ้านจันทร์เพ็ญ และหมู่บ้านที่พรานสวยกับพวกไปพบพระพุทธรูปองค์ใหญ่ ได้ชื่อว่าบ้านพระปิด

- ชาวบ้านท้องถิ่นเชื่อว่าปราสาททอง สร้างไว้สำหรับการประกอบพิธีกรรมทางศาสนาพราหมณ์ของคนในสมัยโบราณ อีกด้านหนึ่งคือ เชื่อว่าปราสาททองเป็นโบราณสถานที่สร้างขึ้นโดยเชื้อพระวงศ์ชาวเขมรที่อพยพมาจากเขมร ได้มาสร้างเอาไว้ และได้ฝังทรัพย์สมบัติไว้เป็นจำนวนมากใต้ฐานปราสาท ซึ่งสังเกตจากเนินดินใต้ฐานปราสาท และมีความเชื่ออีกว่า ในปราสาทมีงูใหญ่คอยปกปักรักษาทรัพย์สมบัติเอาไว้ โดยไม่มีใครสามารถมองเห็นสมบัติได้

ผู้เรียบเรียงข้อมูล-ผู้ดูแลฐานข้อมูล
ทงนงศักดิ์ เลิศพิพัฒน์วรกุล

ที่มา : เว็บไซต์ archaeology.sac.or.th/archaeology/758

วันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๖๗